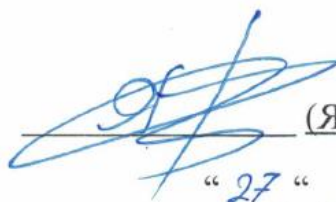

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фармакології та фармакогнозії

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)

ПІБ

« 27 » серпня 20 21 р

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Курс II рік підготовки докторів філософії Факультет фармацевтичний

Навчальна дисципліна фармакогнозія

(назва навчальної дисципліни)

Практичне заняття № 9. Тема: Симптоматичне лікування отруень рослинними засобами.

Практичне заняття розробив:

завідувач кафедри, проф., д. мед. н.

(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)

підпис

ПІБ

Практичне заняття обговорено на
методичній нараді кафедри

« 27 » серпня 20 21 р.

Протокол № 1

Практичне заняття № 9

Тема: Симптоматичне лікування отруєнь рослинними засобами

Мета: вивчити симптоми отруєнь різними лікарськими рослинами, вивчити схеми лікування отруєнь рослинними засобами

Основні поняття: отруйні рослини, сильнодіючі рослини, отруйні домішки в фітопрепаратах, симптоми отруєння, симптоматичне лікування отруєння, антидот, антидот на терапія

Обладнання: наочний матеріал, мультимедійний проектор

Навчальний час: 4 години

План

I. Організаційний момент (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація студентів щодо вивчення теми).

II. Контроль опорних знань (письмова робота, письмове тестування, фронтальне опитування тощо):

2.1. Вимоги до теоретичної готовності студентів до виконання практичних занять

Здобувач повинен знати:

- отруйні та сильнодіючі лікарські рослини
- симптоми отруєнь лікарськими рослинами
- антидоти при отруєнні певними групами БАР
- основні літературні джерела, довідкову літературу

Здобувач повинен вміти:

- виявляти симптоми отруєння лікарськими рослинами та засобами рослинного походження
- визначати БАР, якими відбулося отруєння
- призначати схеми антидотної терапії
- перевіряти ефективність застосовуваної терапії

Перелік дидактичних одиниць:

- текст підручників
- банк тестових завдань

2.2. Питання (тестові завдання, задачі, клінічні ситуації) для перевірки базових знань за темою заняття:

1. Які лікарські рослини є отруйними?
2. Вкажіть як необхідно збирати отруйні рослини.
3. Які рослини відносяться до сильнодіючих рослин?
4. Які БАР обумовлюють токсичні властивості рослин?

Методична розробка практичного заняття, ОПП «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «Фармакогнозія»

5. Наведіть приклади токсичного впливу рослинних отрут на організм людини.
6. Наведіть симптоми гострого отруєння маком снодійним.
7. Наведіть симптоми гострого отруєння болиголовом плямистим.
8. Наведіть симптоми гострого отруєння наперстянкою.
9. Наведіть симптоми гострого отруєння мигдалем гірким.
10. Основні принципи надання першої та невідкладної допомоги при отруєнні отруйними та сильнодіючими лікарськими рослинами.
11. Перерахуйте фітопрепарати, до складу яких входять отруйні та сильнодіючі БАР.

III. Формування професійних вмінь, навичок:

1.1. зміст завдань

Село на Чернігівщині. Осінь.

Діти після школи домовилися піти погуляти на річку. Забігли додому буквально хвилин на 20-30, залишили портфелі та зустрілися в умовному місці. Їх було троє: хлопчики 9-ти, 12-ти та 14-ти років, друзі ще з дитсадку. Зібралися та пішли на річку, діти досить часто туди ходили, і з дорослими, і самостійно.

Погулявши пару годин, діти захотіли їсти.

Біля річки вони знайшли корінь рослини. Але вони не знали, що це за рослина. Хоча хтось з дітей говорив, що коли вони ходили з дідусем на річку, вони смакували якоюсь рослиною, але якою точно не пам'ятав, може і цією, може іншою.

Рослина, яку вони знайшли біля річки виглядала наступним чином: кореневище товсте, видовжене, з горизонтальними перетинками. Стебло галузисте, порожнисте, голе. Листки черешкові, двічі-тричі-перисторозсічені на лінійно-ланцетні сегменти. Черешки м'ясисті, соковиті, солодкуваті.

Хлопчики вирішили спробувати кореневище цієї рослини чи то через зацікавленість, чи то через бажання їсти. Кожен з них з'їв по маленькому кусочку цього коріння та запили його водою з річки. Нібито одразу все було нормально, діти ще трохи погуляли та розійшлися по домівкам.

Через 2-2,5 години сталося лихо: 9-ти річний хлопчик помер. Його друзів вдалося врятувати.

Завдання:

1. Які рослини відносять до групи отруйних?
2. Яку рослину могли знайти діти?
3. Яка особливість цієї рослини могла збити дітей з пантелику та можливо вказати на те, що ця рослина не отруйна?
4. Які отруйні рослини Вашої області Ви знаєте?

5. Яких заходів необхідно дотримуватись при походах на природу? Що треба розповідати дітям певної місцевості, які можуть зустрітись із отруйними рослинами на природі?

6. Яка перша медична допомога при отруєнні різними рослинами?

1.2. рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

№	Основні завдання	Вказівки	Відповіді
1	2	3	4
1	Методи досліджень	Фармакогностичний метод аналізу	Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.

1.3. вимоги до результатів роботи, в т.ч. до оформлення;

IV. Підведення підсумків

У результаті заняття здобувач ознайомився з отруйними та сильнодіючими рослинами, симптомами отруєння рослинами та рослинною сировиною, схемами симптоматичного лікування отруєння рослинними засобами.

Список рекомендованої літератури

-основна:

1. Фармакогнозія: підручник (I—III р. а.) / І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова. — 3-є видання Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018, 504с.

2. Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.

3. Навчальний посібник з дисципліни «Фармакогнозія» / Я. В. Рожковський, Б. В. Приступа, І. А. Бойко, Н. В. Герасимюк, В. В. Черногорюк -: Методична розробка кафедри фармакогнозії ОНМедУ. – Одеса: ОНМедУ, 2019 – 51 с.

4. Antonyuk V. O. A practical course of pharmacognosy (Laboratory manual) / V. O. Antonyuk, R. M. Lysyuk, L. Ya. Antonyuk. – Lviv: LNMU, 2011. – 499 p.

5. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий

Методична розробка практичного заняття, ОПІ «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «Фармакогнозія»

фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.

6. European Pharmacopoeia. - 8th ed.; – Druckerei C. H. Beck, Nordlingen (Germany), 2013.- 3655 p.

7. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – 250 с.

8. Фармакогнозія: навчально-методичний посібник (ВНЗ I—III р. а.) / В.П. Ходаківська, І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018.

-додаткова

1. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – С. 21-22.

2. Лекарственное растительное сырье и фитосредства: учеб. Пособие / П. И. Середа, Н. П. Максютин, Е. Н. Струменская и др.; под ред. проф. П. И. Середы. – К.: ВСИ «Медицина», 2010. – С. 39-42.

3. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Фармакогнозия: учебное пособие / под ред. Г.П. Яковлева. – СПб.: СпецЛит, 2006. – С. 68 – 69.

4. Солодовниченко Н.М., Журавльов М.С., Ковальов В.М. Лікарська рослинна сировина та фітопрепарати: Навч. посіб. з фармакогнозії з основами біохімії лікар. рослин для студ. вищих фарм. навч. закладів III-IV рівнів акред. (2-е вид.) – Х.: Вид-во НФаУ; МТК-книга, 2003. – С. 30-51.

5. Бобкова І. А. Фармакогнозія: підручник / І. А. Бобкова, Л. В. Варлахова, М. М. Маньковська. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Медицина, 2010. – С. 59 – 65.

6. Фармакогнозія. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Под ред. Яковлева Г.П. С.-Петербург, Спецлит 2013

7. Фармакогнозія с основами фитотерапии А. Пастушенков, Н. Беспалова Издательство Феникс 2016.

8. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / За ред. проф. В.М. Ковальова. – Харків: Прапор, вид-во НФаУ, 2000.-704 с.

9. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 1-е вид. — Доповнення 4. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2011. - 540 с.

10. Державна Фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.

11. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-

е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. — Т. 3. — 750 с.

12. Фармакогнозия. Тестовые задания и ситуационные задачи: учеб.пособие для студентов мед.вузов / Н.В.Бобкова и др.; под. ред. И.А.Самылиной. —М.:ГЭОТАР-Медиа, 2011.-288 с.